

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศต้องอาศัยประชากรเป็นปัจจัยสำคัญ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาประชากร วิธีการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพคือ การให้การศึกษาเพื่อเสริมแรงงานมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น การศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสร้างความมั่นคงให้กับรัฐ ดังที่ ภิญญู สาทร (2526) ได้กล่าวว่า

“การศึกษาเป็นกระบวนการการพัฒนาคลทั้งในด้านจิตใจ นิสัย และคุณสมบัติอย่างอื่น กระบวนการศึกษาเป็นเพียงเครื่องมือที่คนรุ่นหนึ่ง ให้แก่คนอีกรุ่นหนึ่ง เครื่องมือถ้าไม่นำไปใช้ประโยชน์ก็จะไม่เกิดประโยชน์ อันใด นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นเครื่องมืออันสำคัญของรัฐในการสร้างความเข้มแข็งอันหนึ่งอันเดียวกันของพลเมือง เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐ ตามต้องการทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง”

การศึกษาที่ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้คือ การศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่ง เยาวพา เดชะคุปต์ (อ้างถึงใน เทียน เขียวกัทธิ, 2529) กล่าวว่า “การจัดการประถมศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนและประเทศอย่างยิ่ง มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาการขั้นมูลฐาน การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหา” การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การศึกษาในระดับประถมศึกษาในประเทศไทยเป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้กับประชาชนคนไทยทุกคน และรัฐ

ต้องจัดการศึกษาระดับนี้ให้ทั่วถึงทุกท้องถิ่น ดังที่กรมวิชาการ (2520) ได้ระบุเป้าประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ไว้ว่า

คนไทยทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะได้รับการศึกษาและพัฒนาชีวิตตามความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่... ด้วยเหตุนี้รัฐจึงต้องจัดการศึกษาแก่มวลชนอย่างทั่วถึงกันทุกท้องถิ่นและอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การศึกษาด้วยวิธีอันเหมาะสมให้บุคคลมีความรู้และความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงตนและดำรงชาติตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้มีความสามารถเลี้ยงชีพได้อย่างสุจริต รู้หน้าที่และรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณธรรมและเป็นกำลังที่แข็งแกร่งมั่นคงของชาติ

นอกจากนี้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (2525) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ 4 หมวด คือ คุณสมบัติที่ต้องการเน้น ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ชีวิตที่สงบสุขและสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ โดยมีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. มุ่งที่จะสร้างเอกภาพของชาติโดยมีเป้าหมายร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จะจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาที่สมบูรณ์แบบนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2523) ได้วางหลักในการจัดการศึกษารวมกัน 4 ด้าน คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา เพื่อจะได้ผลิตเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้ มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ซึ่งจะสามารถออกไปประกอบสัมมาชีพได้ และเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสุขภาพอนามัยและการมีน้ำใจนักกีฬา นั้น ได้มีการส่งเสริมให้มีการเรียนวิชาพลศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้ และเห็นความสำคัญของการออกกำลังกายด้วยวิธีการที่จะนำมาซึ่งการมีร่างกายที่แข็งแรง มีสุขภาพที่สมบูรณ์ มีระเบียบวินัย และมีน้ำใจนักกีฬาควบคู่กันไปด้วย ดังที่ วรรคักดิ์เพียรชอบ (2527) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาพลศึกษาไว้ว่า "วิชาพลศึกษาเป็นกระบวนการ

ศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเจริญงอกงาม และมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม"

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520) ได้วางจุดหมาย ข้อที่ 6 ไว้ว่า "ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และในหมวดที่ 6 ข้อ 51 กล่าวว่า "รัฐพึงจัดการพลศึกษาในทุกกระตบการศึกษาและพึงจัดให้แก่ประชาชน โดยทั่วไปเพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของภารกิจาและสุขภาพอนามัยและกิจกรรมการพักผ่อน" ฉะนั้นวิชาพลศึกษาจึงนับได้ว่าเป็นวิชาที่มีบทบาทในหลักสูตรของโรงเรียนในการที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

การเรียนการสอนด้านพลศึกษาในโรงเรียนผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงและทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพคือ ครูพลศึกษานั้นเอง ดังที่ วรศักดิ์ เฝียรชอบ (2527) ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูพลศึกษาไว้ว่า "ครูพลศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพลศึกษา เพราะเหตุที่ว่า ครูพลศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนด้านพลศึกษาในโรงเรียน"

และนอกจากนี้ รัชณี ขวัญบุญจัน (2527) ยังได้กล่าวว่า

" การสอนพลศึกษาในโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับการจัดและการบริหารพลศึกษาในโรงเรียน ครูพลศึกษานับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จและนักเรียนได้รับประโยชน์จากวิชาพลศึกษามากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดดำเนินการของครูพลศึกษา ฉะนั้นในการสอนพลศึกษาจึงต้องการครูที่มีสมรรถภาพและมีประสิทธิภาพทุก ๆ ด้าน "

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ครูพลศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา แต่อย่างไรก็ดี การที่ครูพลศึกษาจะสามารถสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใดขึ้นกับการนิเทศ แนวหลักการใหม่ ๆ ที่ถูกต้อง เพื่อให้ครูเป็นผู้ที่มีความรู้

ความสามารถในการที่จะจัดดำเนินการเรียนการสอนด้วยและในทำนองเดียวกัน การที่ศึกษานิเทศก์จะสามารถนิเทศให้ครูได้มีความรู้ได้อย่างแท้จริงนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนวิชาพลศึกษานั้น ๆ เช่นเดียวกัน ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 7 ด้วยผู้หนึ่งจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนพลศึกษาในชั้นประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 7 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาระดับนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการด้านการนิเทศวิชาพลศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 7
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศวิชาพลศึกษาของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทั้งที่มีวุฒิทางพลศึกษาและไม่มีวุฒิทางพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 7 มีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศวิชาพลศึกษาในด้านต่าง ๆ
2. ความต้องการการนิเทศวิชาพลศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการการนิเทศวิชาพลศึกษา ของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทั้งที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 7 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้เท่านั้น

1. ด้านบุคลิกภาพ
2. ด้านทักษะและเนื้อหาวิชา
3. ด้านการสอนและวิธีการสอน
4. ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน
5. ด้านการวัดและประเมินผล
6. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่เชื่อถือได้ สามารถวัดความต้องการการนิเทศวิชาพลศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้
2. ครูผู้สอนพลศึกษาตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจให้คำตอบที่เชื่อถือได้และตรงตามความเป็นจริง

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางการพลศึกษามีความแตกต่างในด้าน เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพครอบครัว ฉะนั้นการที่กลุ่มตัวอย่างประชากรมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน อาจจะทำให้มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการพลศึกษาแตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดผลสะท้อนต่อการวิจัยได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การนิเทศวิชาพลศึกษา หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่เป็นการให้บริการแก่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงการสอน การจัดกิจกรรมพลศึกษาของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้าน

ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา หมายถึง ครู อาจารย์ที่ทำการสอนวิชาพลศึกษา ที่ได้ศึกษาวิชาพลศึกษาโดยตรง ได้รับวุฒิใด วุฒินึ่งทางพลศึกษา

ครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา หมายถึง ครู อาจารย์ที่ทำการสอนวิชาพลศึกษา ที่ไม่ได้ศึกษาวิชาพลศึกษาโดยตรง

ครูพลศึกษา หมายถึง ครู อาจารย์ ที่ทำการสอนวิชาพลศึกษาทั้งที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 7

ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกับครู มีบทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุน แนะนำช่วยเหลือ บริการ และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหรือส่งเสริมการเรียนการสอน

การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่เป็นบริการแก่ครู เพื่อให้ครูปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของผู้เรียนให้มากที่สุด

ประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 7

เขตการศึกษา 7 หมายถึง พื้นที่การแบ่งเขต หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก ตาก กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ สุโขทัย นครสวรรค์ พิจิตร และเพชรบูรณ์

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะท่าทางเฉพาะของครูพลศึกษา ทั้งที่แสดงออกมาให้เห็นและสามารถรับรู้ได้โดยวิธีต่าง ๆ และที่เก็บซ่อนไว้ภายใน

ทักษะและเนื้อหาวิชา หมายถึง ความสามารถของครูพลศึกษา ในการนำความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนทักษะของวิชาพลศึกษา ไปใช้เพื่อให้เกิดพัฒนาการต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

การสอนและวิธีการสอน หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการในการเรียนวิชาพลศึกษา

การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถของครูพลศึกษา ในการผลิตสื่อและการนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้เพื่อให้เกิดพัฒนาต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

การวัดและประเมินผล หมายถึง ความสามารถของครูพลศึกษาในการนำความรู้ในการวัดและประเมินผลไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูพลศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะร่วมมือกันปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางแก่หน่วยงานที่ทำการนิเทศวิชาพลศึกษาและพลศึกษานิเทศก์ในการนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการนิเทศพลศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น